

De ziel weet zich persoonlijk geplaatst tegenover een Persoon.

Zij spreekt, zij fluistert, zij zingt van „ik“ en „Hem“.

In haar ruischt het Pauluswoord: opdat ik Hem kenne.

Hem!

Den Bruidegom!

Den lieven Persoon, van wien de apostel in de vorige verzen verklaard heeft, dat hij ook alle dingen schade acht te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, „mijnen“ Heere.

Van Wien hij herhaalt „om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.“

In Wien hij wenscht „gevonden“ te worden.

Als gij persoonsgemeenschap met den levenden Christus onderhoudt, dan kunt gij in de algemeen religieuze mystiek onzer dagen niet ademen.

Dan laat gij u niet misleiden door mystiek getinte termen, waarvan thans menige geestelijke richting zich bedient.

Intuïtief raadt gij het ontzaglijke verschil.

Ook uw mystieke omgang wordt dan beheerscht door de verzekering van uw Heiland: niemand komt tot den Vader dan door Mij.

En wanneer gij dan anderen hoort beschrijven hun zich éénvoelen met God, hun ingaan in de Goddelijke liefde, dan kan uw hart soms schreeuwen van pijn.

Want uw Jezus wordt opzij gedrongen, non-actief gemaakt, overbodig verklaard.

Uw Jezus, in Wien gij al uw zaligheid vindt.

Uw Jezus, die u tot den Vader bracht en straks als een reine bruid voor den Vader stellen zal.

Ware mystiek heeft met Christus te doen.

En gij, die aardsch zijt, kunt u van den Drie-eenige geen concrete voorstelling vormen.

Hij is drie-persoonlijk, maar Zijn persoonlijk-zijn is voor uw besef zulk een donker mysterie.

Werd gij rechtstreeks tegenover God geplaatst, gij zoudt, indien gij mystieke neigingen hadt, gewis ook pantheïstische doolpaden inslaan.

Maar gij komt rechtstreeks tegenover den Middelaar te staan.

En Christus kunt gij u als Persoon eenigermate voorstellen.

Omdat Hij met u ook mensch is.

Daarom vooral kan in oogenblikken van zuivere mystiek het persoonlijke zoo machtig trekken.

Er ligt hartstocht naar een Persoon in uw zielsverlangen: dat ik Hem kenne.

Het persoonlijke komt in de mystiek niet achteraan, maar gaat voorop.

„Opdat ik Hem kenne“. Dit maakt deel uit van Paulus' mystiek program.

Maar het staat daarop bovenaan.

Dan volgen: „en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig worden.“

Gij ziet, hoezeer de mystieke kennis van de onderwijzende kennis onderscheiden is.

Als gij Christus nog moet leeren kennen, dan wordt gij eerst onderricht van Zijn lijden en sterven, daarna van Zijn opstanding om eindelijk daaruit het gevolg te trekken, dat Hij voor u onmisbaar is, zoo gij zalig zult worden.

Door Zijn werk nadert gij den Persoon.

Maar als gij een discipel van Christus geworden en aan het mystiek beleven toe zijt, dan keert gij die orde om.

Dan begeeft gij u eerst tot den Persoon, voorts pas tot Zijn werk.

Dan mint ge Hem niet om Zijn weldaden, niet om Zijn beloften, niet om Zijn volk, maar om Hemzelf.

Omdat Hij het is.

Naar Zijn Persoon heft uw ziel zich op.

Naar Zijn persoon strekt gij als het ware begeerende armen uit.

Zijn Persoon te omhelzen blijft de onbedwingelijke inspiratie van alle geloovige mystiek.

Om Zijn Persoon noemt gij Hem uw Eenige, den Schoonste aller menschenkinderen, het Leven van uw leven, uw Lust en uw Lied.

„Opdat ik Hem kenne“.

Paulus had ook kunnen schrijven: opdat ik Hem lieve. Of ook: opdat ik Hem ervaar in mijn hart.

Maar hij geeft de voorkeur aan het: opdat ik Hem kenne.

Ook al weer om het persoonlijke.

Bij kennen moet iets als een voorwerp liggen onder uw oog, moet iemand als levende gestalte voor u oprijzen.

Gij vormt u een beeld tegenover u.

Gij hebt behoefte aan omgrenzing, aan lijnen.

Zoo moet gij uw Jezus geestelijkerwijs kunnen tasten.

Uw vinger kunnen leggen in het teeken Zijner nagelen.

Het is u in mystieken toestand niet genoeg, dat gij uw Jezus geniet.

Gij wilt Hem met bewustheid genieten.

Want alleen bewust genot is zalig genot.

De kennis mag aan uw liefde en ervaring niet onttrokken, maar moet ermee versmelten.

Zóózeer moeten zij één worden, dat gij liefhebt met uw hoofd en kent met uw hart.

Gij moet bij zelf gewaarworden de mystieke verbinding van persoon aan Persoon.

De mystiek draagt u ver weg van het nuchtere of dwepende wereldkind.

Ook het wereldkind begeert: opdat ik kenne.

Opdat ik kenne het geheim van het succes.

Aldus hij, die belust werd op eer of vermogen.

En hij scherpt zijn doorzicht. En hij slaagt. En hij wordt gevierd. En hij daalt ten grave. En hij wordt verheerlijkt door kerkhofredenaars. En hij moet alles achterlaten.

Opdat ik kenne het geheim van de wetenschap.

Aldus de geleerde. En hij zit dag en nacht over boeken gebogen. En hij schrijft boeken, die vele drukken beleven. En hij is er zeker van, dat in die boeken zijn naam zal voortleven. Zijn naam.

Niet zijn persoon. Want zijn lamp is uitgebluscht. Zijn ziel huist in het donker.

Opdat ik kenne het geheim van de schoonheid.

Aldus de ijdele. En zij weet te betoveren en te belezen. Zij speelt met harten. En zij verouderd. Zij verwelkt. En zij treurt, omdat haar macht van haar is geweken. En zij wordt van de menschen verworpen als iets walgelijks.

Opdat ik kenne het geheim van de liefde.

Aldus de teedere. En zij hecht zich aan den vereerde. Zij voelt zich stil gelukkig aan zijn zijde. En zij voelt iets vlijmen. Het is scheidenspijn. En zij gaat alleen door 't leven met een gebroken hart.

Opdat ik Hem kenne.

Aldus de christen, die zich tot de mystiek heeft gewend.

En hij voelt zich opgeheven tot zijn Heere.

Nu in de werkelijkheid van den geest.

Straks in de werkelijkheid van de ziel.

Eens in de werkelijkheid van zijn volle persoonlijkheid.

Hij leeft, zooals hij nog nooit heeft geleefd.

Omdat hij kent, gelijk hij nog nooit heeft gekend.

Want het is een woord van Hem:

„Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den eenigen, waarachtigen God en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.“

HEPP.

KERKELIJK LEVEN.

„De Jeugdouderling“.

II.

Inhoud eerste artikel. Over den jeugdouderling wordt veel gehandeld. Dit staat hiernede in verband, dat veel gesproken wordt over den ouderling en over de jeugd. Over den ouderling in schamperen toon in de N. Rot. Courant, waartegen geprotesteerd werd van verschillende zijde. Het Geref. Jongelingsblad met name de Redacteur, staat er echter in gloed voor. Over „de jeugd“ wordt niet minder gehandeld in onze dagen.

De critiek, uit taalkundig oogpunt op het woord „jeugdouderling“ uitgeoefend, vindt dan ook bij hem geen ingang. Dr H. H. Kuyper bracht daartegen in „De Heraut“ onlangs zijne bezwaren in. En ook Dr v. Katwijk in de „Rijnlandsche Kerkbode“ vindt het een vervelend naam voor eene uitstekende zaak. „Ouderling“ klinkt volgens hem al zoo slap; er ligt heel niet in het krachtige, dat Paulus en de andere apostelen tot uiting deden komen in het oorspronkelijke Grieksche woord. En „jeugdouderling“ klinkt naar zijn gevoelen, al heel ongelukkig, zoo dwaas tegenstrijdig. „Doet zoo aanstonds denken aan een ouden heer, die zedemeesterend de jongelui komt bezoeken. En dat is de jeugdouderling niet. Tegenover deze taalkundige critiek voert Ds Vonckenberg in het Bondsorgan aan, dat de kerkelijke leiding, en welke niet (ook van den Bond dan?) wel eens achter de practijk aankomt. Zoo ging het ook in deze zaak. Men telt de jeugdouderlingen in ons vaderland reeds bij tientallen. De jeugdouderling zegt: „kben er en ik blijf er!“ De functie is in en uit den nood geboren. En de nood vraagt nu eenmaal niet, of de noodkreet uw taalgevoel kwetst of streelt. 'tZal misschien wel, zoo gaat hij verder voort, onze dikheidigheid zijn, maar de taalkundige kwetsuur merken wij niet op. Als in verdrinkingsnood redding wordt geboden, dan is, zoo heeft Dr A. Kuyper ons geleerd, de vraag niet, of de redder die zich te water begeeft, kunstvol zijne bewegingen maakt, maar of hij den drenkeling bereikt en behoudt. En bovendien zullen onze jonge menschen elken beteren naam dankbaar hulde bieden, mits zij de zaak maar krijgen en houden. Nog eens: „de leiding volgt vaak de practijk.“ En hiernede meenen ook wij genoeg gezegd te hebben van den naam „jeugdouderling“. 'tZal over den naam naar zijn taalkundige vorming heusch niet gaan twisten of een grooten boom opzetten. Dat kunnen wij anders zoo echi „Nederlandsch“ doen!

Het instituut „jeugdouderling“ is er. En we zijn ook persoonlijk daar dankbaar voor. Maar onder eenige groote reserven, gelijk uit het vervolg on-

zer artikelen zal blijken, gaan wij bepleiten niet de absolute noodzakelijkheid van den Jeugdouderling, want daarvan zijn we niet overtuigd, maar wel het hooge belang van den arbeid van den Jeugdouderling ten opzichte van de rijpere jeugd en hare organisaties. Het instituut is er. Week aan week lezen wij in onze Christelijke bladen, dat hier en ginder een jeugdouderling is aangesteld of benoemd. Friesland telt er reeds tegen de zestig. In Leeuwarden wordt er een tweede broeder met dit werk belast. En nu zegt men wel: „ziet, we gaan weer elkander nadoen!“ Maar dit is geen argument tegen dit instituut in den nieuwen vorm, waarin het zich nu openbaart. 'tGoede mag nagevolgd worden, moet nagevolgd worden. Alleen, het moet nu in onze Kerken geen mode worden, vergeef mij dat woord, om maar jeugdouderlingen aan te stellen! Want dan krijgt men het gevaar, dat heel deze arbeid tot mislukking zal gedoemd zijn. 'tAantal zegt niets! Op de mannen komt het aan. Friesland heeft meer dan 55 ouderlingen voor den arbeid onder de jeugd. Prachtig. Maar zijn het allen mannen van de capaciteiten als de heer O. L. Veerman, die, naar ik meen, het eerst door Leeuwarden's Gereformeerde Kerk tot dezen arbeid is afgezonderd? Inlichtingen uit Friesland van zeer deskundige zijde raden mij aan onzen Jongelingsverenigingen en onzen Kerkeraden beiden het advies te geven voorzichtig te zijn. Wij prijzen de activiteit der Friessche Afdeling, die reeds tweemaal eene circulaire over deze zaak aan de Kerkeraden in hare provincie verzond, die ook reeds eene conferentie met de Jeugdouderlingen hield. Maar anderzijds staat ook weer dit, dat vele Kerkeraden het hebben gedaan, zonder te weten, waarvoor het eigenlijk goed was; dat er verder broeders zijn aangesteld, die bij allen goeden wille, geen voldoende ontwikkeling hebben om raadsman der Jeugdorganisaties, hetzij van jongelingen of jongedochters te zijn. Waar de meesten dozer broeders nog maar een maand of vier arbeiden, zal moeten afgewacht worden, hoe het zich ontwikkelt, wat er van komt! Wij hopen van harte, dat het goede en schoone vruchten mogen zijn. Maar dan moet niet alleen op de quantiteit of hoeveelheid, maar op de kwaliteit of hoedanigheid dezer ambtsdragers voor dit speciale werk de nadruk gelegd worden.

De arbeid van den jeugdouderling kan van hoog belang zijn en voor de Kerk en voor de Jeugdactie! De Kerk van Christus heeft een taak te verrichten ook in deze zaak. Ze moet zijn en is in haar Hoofd eene heilige familie. En hare kinderen zijn de kinderen des Verbonds; ze zijn in de gemeente begrepen en hebben dus recht op leiding, op steun, op geestelijke verzorging, recht ook op het toezicht, dat ambtelijk in de Kerk wordt uitgeoefend. Nu verwijt men aan de Kerk o zooveel! De Kerk heeft het in onze dagen gedaan. Zij krijgt van alle misstanden de schuld; haar wordt alles ten laste gelegd. Ze is conservatief, voelt niet den polsslag van dezen tijd. Het is haar schuld, dat de onverschilligheid op godsdienstig gebied zoo toeneemt. Zij wordt er voor verantwoordelijk gesteld, wanneer op maatschappelijk terrein tal van sociale vraagstukken maar onopgelost blijven, alsof dat haar taak als instituut optredende, zou zijn. De Kerk weet zich niet aan te passen aan den geest des tijds. Ze bekommert zich niet om hetgeen de ziel van zoovele duizenden in onze dagen in gestadige ontroering brengt. Ze geeft geen antwoord op de menigvuldige vragen, die onwillekeurig rijzen in het hart. En met dit alles, dat toch reeds zwaar genoeg is, wanneer het n.l. alles waar was, is het zondenregister nog niet vol geschreven. En onze Gereformeerde jongelingen schrijven daarbij hun klacht: het kerkelijk toezicht op onze Vereenigingen is veelzins eene mislukking gebleken! En dat laatste is helaas waar. Eene hooge uitzondering daargelaten, komt er van dat kerkelijk toezicht niets terecht! 'tMoet met beschaming gezegd worden, maar de zaak staat zoo. Deze klacht der „Gereformeerde Bondelingen“ is gerechtvaardigd.

Wij willen niet voorbijgaan, wat door de Kerk als instituut optredende, gedaan is en wordt voor de rijpere jeugd. De Kerk werkt door haar prediking des Woords. Ze werkt door haar catechetisch onderwijs. Ze wil bij het huisbezoek niet alleen samenspreken met de ouders, maar ook met de kinderen. En allerlei arbeid onder de jongelingen en jongedochters heeft zij gesteund, stoffelijk en moreel. We stemmen ten volle in met wat Ds Renting van Winterswijk opmerkt, in zijn belangwekkend referaat: „Het ambt der ouderlingen en de rijpere jeugd“. „Met waardeering moet de veelvuldige arbeid, door de Kerk ten bate van de jeugd verricht, worden erkend.“ En onze jongelingen en jongedochters, die soms zoo spoedig gereed zijn met hun critiek, moeten ook voor deze zaken hun oogen niet gesloten houden.

Toch eischt der tijden nood een intensievere samenwerking en samenwerking voor de rijpere jeugd. Wij moeten toch bedenken, dat onze jongelingen komen te staan voor allerlei vragen, die diep ingrijpen in het geestesleven. Dat vindt zijn oorzak hierin, dat men allerlei inrichtingen van onderwijs bezoekt, na het verlaten van de Lager-

Schoon
ongel
doen
dat d
steeds
vroeg
anders
dragen
heel
in h
strijd
loof
het d
de op
En n
met
Men
schap
van d
dikwe
door
schelij
het V
onzen
teeken
rugges
richtin
in de
uit gr
dier,
op he
men l
ten v
houdt
van
waarb
zeer
Wal
rakter
het
eigen
steun
op d
delen
kerkel
er we
ling,
in he
gaderi
en de
van
zelder
van d
bet u
zoove
hande
meent
uitzon
Maar
regel.
Van
arbeid
niseer
den
recht
drong
van d
afgeze
den a
verlat
Aln
= S
Gea
Nee
dedige
zien,
tegen
het n
dach
opgek
Voc
waarh
Deze
baseer
w
quaes
dit z
kome
bepel
ken?
gens
heid
hoe
iets
overes
Wa
steller
quaes
van
ik dit
fende
het S
geleze
gevoe
lichten
Ik

n niet
n Jeugd-
over-
inden
en op-
re or-
n week
hier en
noemd.
n Leeu-
lit werk
nt tegen
rin het
gd wor-
noet nu
teef mij
te stel-
lat beel-
Aan-
omt het
en voor
aar zijn
de heer
rst door
zen ar-
and van
n Jonge-
iden het
tizen de
ls twee-
de Kerk
k reeds
n hield.
ele Ker-
n, waar-
er broe-
lle, geen
man der
f jonge-
broeders
l moeten
zelt, wat
et goede
an moet
id, maar
mbtsdra-
l worden.
ng kan
e Kerk
m Chris-
ze zaak
e heilige
ren des
epen en
op gees-
cht, dat
Nu ver-
erk heeft
alle mis-
laste ge-
polslag
de onver-
toeneemt.
ld, wan-
n sociale
alsof dat
zijn. De
len geest
stgeen de
n in ge-
antwoord
trig rijzen
ds zwaar
was, is
even. En
n daarbij
op onze
ne mis-
s helaas
len, komt
t! Moet
de zaak
erde Bon-

School. Ook hierin, dat de propaganda van het ongelooft steeds drierster wordt. Courant en boek doen hun werking. Daarbij moet gevoegd worden, dat de strijd op maatschappelijk gebied toeneemt, steeds zwaarder wordt. Onze jeugd komt meer dan vroeger in aanraking met andersdenkenden. En die andersdenkenden komen met allerlei zaken aan- dragen tegen onze Gereformeerde beginselen! Met heel andere zaken, waarmede zij te maken hadden in hunne jeugd, die nu de 50 gepasseerd zijn. De strijd in zijn wezen blijft dezelfde. Geloof en onge- loof vormen, gelijk Goethe terecht gezegd heeft, het diepste thema der wereldgeschiedenis. Maar de openbaringen van dien strijd zijn verschillend. En nu zal niemand mij tegenspreken, dat die strijd met name in onze dagen zeer fel gestreden wordt. Men gebruikt daarvoor de wapenen der weten- schap, maar ook der kwakzalverij, der ironie en van den spot. En daar staan nu onze jongelingen, dikwerf eenzaam, niet begrepen in hun vragen door de ouders, niet gesteund zooals het wel wen- schelijk was door de Kerk, waartoe zij krachtens het Verbond behooren. En daarbij de geest van onzen tijd, eens door Dr H. H. Kuiper aldus ge- teekend: „Het geslacht onzer dagen heeft geen ruggegraat. Het is lenzenzwak en buigt met elke richting mede. Het heeft geen staal, maar melk in de aderen. Het doet u denken niet aan de rots, uit graniet gehouwen, maar aan het glazig kwal- dier, dat ge bij Oostenwind in menigte ziet liggen op het strand onzer zee en dat ge kneden en vor- men kunt, zooals ge wilt. Men wil niet meer we- ten van vaste waarheden, waaraan men vast- houdt. Alles lost zich op in „problemen“, waar- van de oplossing nog gezocht moet worden en waarbij voor het „contra“ en voor het „pro“ even- zeer te pleiten valt.”

Wat we daarvoor noodig hebben om weer ka- rakters ook in onze eigen kringen te vormen is: het opheffen van onze eigen banier met haar eigen kleur. En daartoe heeft de jeudactie den steun ook van de Kerk als instituut noodig; ja, op dien steun heeft zij recht. Naast andere mid- delen, ook op een andere wijze dan het befaamde kerkelijk toezicht! Daarvan is reeds gezegd, dat er weinig van terecht gekomen is. Of de ouder- ling, die voor ééne maand is aangewezen komt in het geheel niet, of hij woont lusteloos de ver- gaderingen bij, omdat hij het leven der jongeren en der Vereeniging niet meer begrijpt. En rapport van de gedane bezoeken verschijnt maar hoogst zelden op de Kerkeraadsvergadering. En de praeses van den Kerkeraad vraagt er sporadisch naar bij het uithijven van het verslag. Immers, er zijn zoovele andere, meer belangrijke zaken, die be- handeld moeten worden. Dubbele, hartelijk ge- meende lof aan die Kerkeraaden, die daarop een uitzondering maken. Ze zijn er, Gode zij dank. Maar deze uitzonderingen bevestigen helaas den regel, hierboven aangegeven!

Vandaar nu, dat er een roepen kwam om dezen arbeid van de Kerk als instituut anders te orga- niseeren. Door den nood der tijden geboren! Door den afval der jeugd wakker gemaakt! Door het recht, dat het zaad der Kerk er op heeft, ge- drongen. En daardoor werd geboren het instituut van den jeugdouderling, den man, die speciaal wordt afgezonderd in den kring der ambtsdragers voor den arbeid onder de jeugd, die de Lagere School verlaten heeft.

Almelo,

B. A. KNOPPERS.

Slotwoord van Dr De Moor.

Geachte Redactie,

Neen, tegen zulk schrijven ga ik mij niet ver- dedigen. Ik hoop, dat Ds Huismans spoedig moge in- zien, hoezeer hij zich met zulk een argdenken tegenover God en de menschen bezondigt, en acht het nauwelijks noodig te verklaren, dat de ge- dachte zelfs aan zulke motieven niet in mij is opgekomen.

Voorts heeft Ds H. geschreven, dat ik en de waarheid het niet altoos met elkander eens zijn. Deze grievende beschuldiging is alleen daarop ge- baseerd, dat ik zijn artikel van 29 Oct. beschouw als wat over de behandeling van de Gezangen- quaestie ter Synode gaande, terwijl hij ontkent dat dit zoo is. Neem nu eens aan, dat Ds H. vol- komen gelijk heeft, moest hij dan niet zich ertoe beperken, aan een vergissing bij mij te den- ken? Mag hij op grond daarvan mij van leu- gens beschuldigen, ja zelfs van leugenachtig- heid in het algemeen? Ik begrijp in 't geheel niet, hoe mijn collega en oud-studiecameraad tot zoo iets kan komen en hoe hij dat met Gods wet overeenbrengt.

Wat de zaak zelve betreft: ik kon me niet voor- stellen, dat iemand, 29 Oct. over de Gezangen- quaestie schrijvende, dat niet doet naar aanleiding van de behandeling ter Synode. Intusschen acht ik dit nu niet meer onmogelijk, na de verbluf- fende verklaring, die Ds H. thans aflegt, dat hij het Synodaal rapport zelfs thans... nog niet eens gelezen heeft. Zulk star negeren van een ander gevoelen had ik onmogelijk geacht bij een voor- lichter van de publieke opinie.

Ik meende echter, dat Ds H. het over de Sy-

nade had, vooreerst om genoemde reden, ten twee- de omdat hij niet alleen mij, doch ook prof. Aal- ders noemde en nadrukkelijk schreef: „zoo heeft de Synode inzake de Gezangenkweste besloten, en dat in aansluiting aan de leuze van Dr de Moor: „In het kerklied alleen Gods Woord.““ Mocht ik desondanks me in de bedoeling van zijn artikel vergist hebben, dan is dat toch geen leugen of symptoom van leugenachtigheid!

Dit is mijn laatste woord over deze zaak. Op wat er verder misschien nog over geschreven zal worden, zal ik het stilzwijgen bewaren. Mocht Ds Huismans genegen zijn, de quaestie in den geest der broederlijke liefde met mij te bespreken, dan ben ik daartoe steeds bereid. Doch hij zou dan eerst zijn grievende publieke verdachtmakingen pub- liek moeten terugnemen.

Mijn dank aan de Redactie voor de mij nog geboden plaatsruimte.

J. C. DE MOOR.

Volhardend.

Weer ontvingen we een ingezonden stuk van Ds Huismans.

Men kan de taaiheid, de vasthoudendheid, de volharding van onzen confrater niet genoeg be- wonderen.

Zijn „Ausdauer“ grenst aan het ongelooflijke.

Mochten er in dezen slapten tijd onder ons meer mannen met zulk een aan- en uithoudings- vermogen worden gevonden!

Mits het zich dan vooral richtte op belangrijker dingen.

Het spijt ons voor den alijd in de weer zijnden Poortwachter, dat wij diemaal de poort van ons blad voor hem gesloten moeten houden.

Voor de motiveering daarvan verwijzen wij naar ons vorig nummer.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Een Synodale uitspraak.

IV.

[In het advies der Leeuwarder Synode ligt niet opgesloten, dat de vakverenigingen het ideaal van sociale organisatie zijn, doch hierin wordt alleen uitgesproken, dat bij den tegen- woordigen stand van zaken de Christelijke bonden den steun van de leden der Kerk behoeven. Deze uitspraak was wel noodig. Vele leden onttrokken zich nog aan de Christelijk- sociale actie, of stonden zelfs andere ver- eenigingen. Hier heeft de Kerk een gewichtige taak in prediking, huisbezoek en catechisatie, welke sociale roeping zij, terwille van over- geestelijke bezwaren, niet mag verwaarloosen.]

Is onze christelijke actie dien steun der Kerk waard?

Zonder eenige reserve durf ik deze vraag beves- tiging te beantwoorden, en het heeft mij dan ook ten zeerste verblijd, dat op de Generale Synode van Leeuwarden niemand tegen dien steun z'n stem heeft verheven. Wil dit zeggen, dat daarmede iedere uiting en elke daad der christelijke bonden goedge- keurd wordt? Beteekent deze kerkelijke uitspraak, dat het ijk der echtheid gezet wordt op alle ge- dragslijnen, die in de christelijk-social actie ge- volgd zijn? Allermint, en voor critiek blijft er nog voldoende plaats over, doch, al nemen wij niet alles wat van christelijke zijde op maatschap- pelijk terrein gepredikt en gedaan wordt, voor onze rekening, toch zijn wij gehouden met onze orga- nisaties mede te werken tot verheffing en verbe- tering van het sociale leven.

Hiervoor zijn drie motieven aan te voeren.

In de eerste plaats, omdat in het algemeen in de vakverenigingen en haar arbeid, mits die niet van een anti-christelijk beginsel uitgaan, een der middelen legt om de sociale quaestie nader tot haar oplossing te brengen. Nu is het in deze arti- kelen niet het geschikte moment om hierop dieper in te gaan, doch ik wil er toch iets van zeggen. Onder de sociale quaestie, en wel de sociale quae- stie van deze eeuw, want iedere tijd kent zijn maatschappelijke vragen, verstaan we het moeilijke pro- bleem, hoe een betere, d.i. een rechtvaardiger ver- deeling der aardse goederen, en daarmede samen- hangend, een betere verhouding tusschen kapitaal en arbeid is te bereiken.

Die verhouding is thans ongezond.

Het maatschappelijk organisme is niet normaal. De verdeling beantwoordt niet aan den eisch der zgn. uitdeelsende gerechtigheid, n.l. dat ieder krijgt naar h'j waardig is en verdient, en in het sociale lichaam wordt het eene orgaan overvoed, en lijdt het andere aan ondervoeding en vermagering, wat voor de gezondheid van het geheel zeer schadelijk en nadeelig is. Daarvoor staan de ver- schillende klassen te ver van elkaar. Tusschen de armen en rijken is zelfs een kloof merkbaar. Het kapitaal is te los van den arbeid, en de dishar- monie werkt in alle leden en alle deelen van het sociale organisme door.

Wat is de oorzaak van die krankheid?

Natuurlijk ligt ook op den bodem dezer vragen de zondeschuld der wereld, doch bij dat alge-

meene antwoord mogen wij niet blijven staan. Er zijn onderscheidene factoren, die tot deze onge- zonde verhoudingen, en tot de verslechtering, zoo- wel ter eener als ter anderzijde, hebben mede- gewerkt, en voor het tegenwoordig maatschappelijk probleem kan op drieërlei oorzaak worden gewezen. In de eerste plaats heeft tot den ongezonden toe- stand van heden meegewerkt de evolutie in de productiewijze, waardoor de machine den arbeider heeft vervangen, en de arbeidskracht geheel afhan- kelijk is geworden van het kapitaal. Ten tweede moet de schuld gezocht bij de liberale economi- sche politiek, die, uitgaande van de zgn. auto- nomie van den individu, de leuze heeft opgehe- ven: laissez faire, laissez aller, en de tusschen- komst van de overheid in het bedrijfsleven tot een minimum wilde beperken. En eindelijk heeft tot de physische krankheid van het sociale orga- nisme niet het minst bijgedragen de religieuze en moreele inzinking, die een gevolg is van de eman- cipatie van de Heilige Schrift. De vrijzinnigheid is met deze negatie van allen band aan God en Zijn Wet aangevangen, en het Socialisme heeft deze verwerping van 's Heeren ordinarissen nog consequenter doorgevoerd.

Wat moet tegen deze drie factoren gedaan?

In de eerste plaats dient tegenover het laatstge- noemde verschijnsel ons volk teruggeroepen tot het Woord Gods, en het gansche sociale leven streng gebonden aan Zijn Evangelie en inzettingen. Ten tweede kan het euvel der liberalistische tactiek verholpen worden door een gezonde, voor eenzijdigheid wakende sociale wetgeving, en ten derde is, als tegenwicht tegen de huidige productiewijze en de verwijdering tusschen kapitaal en arbeid, de maatschappelijke associaties een niet onver- dienstelijk middel ter oplossing der sociale quaestie.

In dit laatste kader vallen de vakverenigingen.

Zij zijn opgericht om op te komen voor de ge- meenschappelijke belangen en zij bedoelen tot op zekere hoogte te herstellen wat met de vurdwijning der oude gilden verloren ging, n.l. de organisatie van den arbeid. Nu zou het, zooals ik reeds vroe- ger opmerkte, een ideaal zijn, wanneer patroons en arbeiders in een organisatie verenigd waren, doch dit ideaal laat zich nog niet verwezenlijken, en bij den tegenwoordigen stand van zaken, is een andere associatie dan van werklieden en vakge- nooten, van middenstanders en patroons niet wel mogelijk. En deze verenigingen kunnen gezegnd werken. Zeker, ik weet wel, dat er gevaren aan verbonden zijn. Onze organisaties moeten er voor waken, dat door de verschillende verenigingen de tegenstellingen niet scherper en de afstanden groter worden, en liever geen bond, dan een organi- satie-leven dat bedektelijk den klassenstrijd bevor- derde.

Hier is dus voorzichtigheid geboden.

Hier moet voor isoleering gewaakt.

Toenadering tusschen de verschillende kringen is zeer gewenscht, en om te voorkomen dat de klassenstrijd toch geïmporteerd wordt, is eigen chris- telijke organisatie een dringende eisch.

Dit is het tweede motief voor onzen steun.

Wij leven in een wereld, waarin het Socialisme zich met alle macht op het arbeidsleven gewor- pen heeft, en onze tegenstanders zijn niet meer de uitstervende liberalen, maar de aanhangers der Marxistische gedachten, die zich openlijk stellen op het standpunt van het historisch-materialisme en van den verderfelijken klassenstrijd. En... zij organiseeren de arbeiders. Zij trachten heel de arbeiders-actie te beheerschen. Zij pretendeeren het waarachtige middel tot verbetering en redding der maatschappij te bezitten, maar hun middel is nog veel erger dan de kwaal, en daarom is voor de belijders van den Christus in hun bonden geen plaats. Hun ethisch beginsel deugt niet. De marxis- tische beschouwing van het geestelijk-zedelijk leven is met het Evangelie geheel in strijd. Hun weg ter oplossing van de sociale quaestie is een gevaar- lijke, en begint niet daar, waar alle bekeering moet aanvangen, n.l. in de wedergeboorte des harten, en tegenover dit socialistisch streven hebben wij, die ons onderwerpen aan Gods Woord, een eigen actie te voeren.

Hier moet eigen standpunt ingenomen.

Eigen paden moeten bewandeld.

Eigen banier moet ontrol, en daarom ook geen neutrale vereniging. In deze hoogst-belangrijke quaesties, die met de diepste ethische en religi- euse vraagpunten samenhangen, kan men niet neu- traal zijn, en... de neutraliteit is doorgaans te vergelijken met een manke dame, die naar links overslaat. Bovendien vermag men op z.g.n. neu- traal standpunt niets tegenover een principieel-zoo- sterke actie, als die van het Socialisme, dat, wan- neer het consequent is, zich lijnrecht tegenover het Christendom stelt.

Beginnel moet dus verdedigd tegenover beginnel.

En dat vooral in dezen tijd.

De beweging en beroering van het heden- daagsche leven, en zietdaar mijn derde motief, eischen dat wij ons uitspreken en elkaar steunen, en als één sterke macht tegen den vijand optrek- ken, en eigen christelijke actie is in deze ver- warde tijden, even dringend noodzakelijk als het werk van Evangelisatie en barmhartigheid. Let wel, ik zeg: in deze tijden. Alle krachten moeten